

Nr 20

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående utlämnande av vissa lån utan hinder av gällande kreditrestriktioner m. m.

Bankoutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft tio inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nr 120 i första kammaren av herr *Ohlsson, Ebbe*, och herr *Magnusson* och nr 88 i andra kammaren av herr *Svensson* i Krokstorp *m. fl.*, nr 324 i första kammaren av herr *Strandler m. fl.* och nr 256 i andra kammaren av herr *Persson* i Appuna *m. fl.*, nr 325 i första kammaren av herrar *Eliasson* och *Wolgast* och nr 259 i andra kammaren av herr *Andersson* i Brämhult *m. fl.*, nr 326 i första kammaren av herr *Pålsson m. fl.* och nr 586 i andra kammaren av herr *Jönsson* i Rosshol *m. fl.* samt nr 327 i första kammaren av herr *Franzén* och nr 255 i andra kammaren av herrar *Adolfsson* och *Börjesson*.

I motionerna I: 120 och II: 88, vilka är likalydande, hemställes att riksdagen måtte uttala som sin mening att lån, för vilka ställes borgen i enlighet med SFS nr 409/1954, bör utlämnas utan hinder av för kreditinstituten gällande kreditinskränkande instruktioner.

Motionerna I: 324 och II: 256, vilka även är likalydande, utmynnar i hemställan om att riksdagen måtte besluta, att industrigarantilån jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse den 4 juni 1954 (nr 409) tills vidare må lämnas av ifrågasvarande kreditinrättningar utan avseende på vad i riksbankens överenskommelse med kreditinrättningarna föreskrives beträffande hållande av kassareserv och viss utlåningskvot.

I motionerna I: 327 och II: 255, ävenledes likalydande, framställes det yrkandet att riksdagen måtte uttala att riksbanken må söka träffa överenskommelse med kreditinstituten rörande sådan tillämpning av kreditåtstramningen att de mindre företagarnas kreditbehov kan tillgodoses på tillfredsställande sätt.

Motionerna I: 325 och II: 259, också de likalydande, innehåller en hemställan att riksdagen måtte besluta om skyldighet för Sveriges riksbank att inträda som långgivare för lån med statsgaranti, i händelse av att långgivare icke kan erhållas i öppna kreditmarknaden, i enlighet med vad som i motionen anförts.

I de likalydande motionerna I: 326 och II: 586 hemställes att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts kungörelser nr 342/1948, § 16, nr 366/1948, § 21, och nr 367/1948, § 1, att även riksbanken skall utlämna garantilån inom den av riksdagen fastställda garantilåneramen.

Beträffande motiveringen för de framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 88, I: 324, II: 255, II: 259 respektive II: 586.

Över I: 120 och II: 88, I: 324 och II: 256 samt I: 327 och II: 255 har efter remiss i vederbörlig ordning utlåtanden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, arbetsmarknadsstyrelsen, Riksförbundet Landsbygdens folk, Svenska bankföreningen, Svenska jordbrukskreditkassan, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och Sveriges industriförbund.*

Utskottet har beträffande motionerna I: 325 och II: 259 samt I: 326 och II: 586 inhämtat *fullmäktiges i riksbanken* yttrande.

1. Kreditpolitikens verkningar

Fullmäktige i riksbanken framhåller, att fullmäktige icke är främmande för att den strama kreditpolitik som nu bedrivs och som med hänsyn till bl. a. valutautvecklingen måste bestå tills vidare, orsakar såväl näringslivet som den offentliga verksamheten svårigheter i kredithänseende. I större utsträckning än tidigare måste i och för sig angelägna och kreditvärdiga investeringsprojekt ställas på framtiden. Detta är emellertid en effekt av kreditpolitiken, som i dagens läge nödvändigtvis måste accepteras, om en stabilisering av vår ekonomi skall kunna uppnås. Det är med denna målsättning vidare ofrånkomligt, att kreditrestriktiviteten måste drabba generellt. Något undantag från densamma bör icke ifrågakomma annat än när utomordentliga omständigheter, såsom fjolårets missväxt, gör detta tvingande nödvändigt.

I motionerna antyds bl. a. att jordbrukare och småföretag skulle ha blivit eftersatta i konkurrensen med den större industrien om lånemedlen. Det är med nu tillgängliga upplysningar icke möjligt att bilda sig någon säker uppfattning om hur därmed förhåller sig och om hur kreditåtstramningen verkat inom olika näringsgrupper. Det kan emellertid bestämt hävdas, att åtstramningen framtingat begränsningar av verksamheten inom alla grupper och att dessa begränsningar över lag varit kännbara. Att småföretagsamheten och jordbruket skulle ha drabbats speciellt hårt motsägs i varje fall därav, att enligt Svenska bankföreningens senaste kreditanalys den andel som jordbruket, detaljhandeln och »servicenäringarna» tidigare haft av affärsbankernas totala utlåning förblivit i stort sett oförändrad mellan maj och november 1955, att enligt tillgängliga uppgifter ökningen i affärsbankernas och de 84 större sparbankernas utlåning mot statlig kreditgaranti varit i stort sett densamma under 1954 och 1955, att de 84 större sparbankernas utlåning för jordbruksändamål under år 1955 synes ha ökat med ca 55 miljoner kronor, att ökningen i AB Industrikredits utlåning varit av ungefär samma omfattning under det senaste året som under år 1954, att jordbrukskassorna under 1955 ökat sin utlåning med ca 56 miljoner kro-

nor, att Hypoteksbankens utlåning, som väsentligen avser jordbruket och bl. a. omfattar lån för fastighetsförvärv och för yttre och inre rationalisering, under år 1955 ökat med ca 81 miljoner kronor samt att ca 70 miljoner kronor anvisats till stödlån åt jordbruket under innevarande budgetår i syfte att överbrygga de speciella svårigheter som fjolårets missväxt medförde.

Arbetsmarknadsstyrelsen, som i här berörda avseende avgränsar sitt yttrande till frågan om industrigarantilånen, framhåller, att enligt dess erfarenheter långgivare hittills synes kunnat erhållas, då det gällt sådana ansökningar om industrigarantilån som från arbetsmarknads- och lokaliseringssynpunkt varit angelägna och som fyllt författningens krav i fråga om företagsekonomiska och andra betingelser för beviljande av lånegaranti. I de fall problem uppkommit att anskaffa långgivare torde de ha kunnat lösas i samarbetet mellan handelsdepartementet och vederbörande lokalorgan och i samverkan mellan departementet och skilda kreditinstitut. Styrelsen vill dock framhålla, att grunden för dess bedömning är begränsad till de ansökningar som underställts styrelsen för yttrande.

Svenska bankföreningen framhåller i sitt yttrande bl. a. följande.

Vad som ytterst ligger bakom motionärernas yrkanden synes vara en uppfattning att kreditrestriktionerna drabbat de mindre företagen särskilt hårt genom att dessa blivit missgynnade av bankerna.

Som bevis härför anföres i motionerna I: 120 och II: 88 att ehuru det för budgetåret 1954/55 beviljade anslaget till industrigarantilån uppgick till 10 miljoner kronor, endast 7 926 000 kronor togs i anspråk för ändamålet. Vid budgetårets slut fanns alltså kvar drygt 2 miljoner kronor, som icke funnit användning, och motionärerna utgår från att detta berott på att kreditinrättningarna vägrat att lämna förhandslöften om lån. Så är emellertid icke fallet. I ett intervjuuttalande för Morgon-Tidningen den 11 december 1955 upplyste statsrådet Lange att kreditinstituten under budgetåret 1954/55 givit förhandslöften om industrigarantilån för ca 14 miljoner kronor och att ingen fått sin låneansökan avslagen av Kungl. Maj:t på den grund att sådant förhandslöfte saknats. Han tillade att Kungl. Maj:t under tiden fr. o. m. den 1 juli t. o. m. den 9 december 1955 behandlat sammanlagt 69 ansökningar om industrigarantilån och att därvid förhandslöfte från kreditinrättning förelegat i alla fall utom sex, där för övrigt frånvaron av sådant löfte ej inverkad på ärendets avgörande. Antagandet att besparingarna på anslaget till industrigarantilån skulle uppkommit till följd av svårigheter att få lånen placerade är således icke riktigt. Detta bestyrkes ytterligare av en för bankföreningen tillgänglig uppgift att i ett visst län förhandslöfte från bank eller annan kreditinrättning kunnat erhållas beträffande alla till företagarföreningen inkomna låneansökningar med undantag av en.

Bankföreningen vill i detta sammanhang tillägga, att bankerna vid prövning av ansökningar om industrigarantilån givetvis icke kan fästa avseende endast vid säkerheten. Den omständigheten enbart att fullgod säkerhet erbjudes kan lika litet i dessa som i andra fall få tagas till intäkt för ett anspråk på att lånet skall beviljas. Banken måste också förvissa sig om att sökanden har personliga förutsättningar att sköta rörelsen, att ordentligt

genomarbetade finansieringsplaner finnes, att företaget har utsikt att bestå i konkurrensen samt fullgöra erforderliga amorteringar o. s. v. En sådan prövning är ingenting specifikt för industrigarantilånen, utan ingår som ett normalt led i alla ärenden rörande företagskredit och förekommer även under tider, då inga särskilda kreditrestriktioner gäller.

I motionerna I: 327 och II: 255 göres gällande att de mindre företagen, bl. a. jordbrukarna, blivit missgynnade vid fördelningen av krediterna. Vad affärsbankssystemet beträffar är, såvitt bankföreningen kunnat utröna, dessa påståenden utan fog.

Tillgängligt siffermaterial ger sålunda ingen grund för att tala om en diskriminering av jordbruket. I vissa banker har jordbrukskrediternas procentuella andel i den totala utlåningen ökat under senare delen av år 1955. Och ser man på affärsbankssystemet i dess helhet, visar det sig att utlåningsminskningen under tiden maj—november 1955 utgjorde 5,1 procent för jordbruk, 4,6 procent för industri, 5,7 procent för handel jämte service-näringar och 7,9 procent för samfärdsel. Nedgången för jordbruket var alltså visserligen något större än för industrien men å andra sidan mindre än för handeln och samfärdseln.

Beträffande krediternas fördelning mellan större och mindre företag finnes ingen statistik. En förfrågan hos medlemsbankerna har emellertid givit bankföreningen den bestämda uppfattningen att dessa även efter förra årets skärpningar av kreditrestriktionerna visat stort intresse för att tillgodose de mindre företagens kreditbehov.

Svenska sparbanksföreningen uttalar sig icke huruvida småföretagen inom hantverk och industri blivit särskilt illa utsatta i nuvarande läge på kreditmarknaden men framhåller att det inom andra kreditområden — till och med inom bostadsområdet — likaledes klagas över allvarlig brist på krediter. Sparbankerna med sin lokalt betonade verksamhet finner det vara en naturlig uppgift för dem att söka tillgodose de lokala småföretagens kreditbehov inom skäligen gränser och detta oavsett om den fullgoda säkerhet, som enligt sparbankslagen måste krävas, utgöres av statsgaranti eller av annat. Kreditgivningen till bostäder, främst egna hem, tar dock i anspråk medel i sådan omfattning, att det är förklarligt om företrädarna för andra lokala kreditbehov i viss mån känner sig eftersatta.

Svenska jordbrukskreditkassan uttalar, att hantverk och småindustri av allt att döma drabbas hårdare än de större industriföretagen av de gällande kreditrestriktionerna och fortsätter:

Detta beror väl främst därpå, att de mindre företagens förmåga till självfinansiering är mera begränsad, vartill kommer att kapitalkrävande nyetablering är vanligare inom den mindre storleksgruppen. Huruvida penninginstitutet skulle i kredithänseende gynna de större företagen på de mindres bekostnad undandraget sig jordbrukskreditkassans bedömning. Sådan diskriminering borde i eventuellt förekommande fall rättas till. I sammanhanget må erinras om att den nya banklagen, som trädde i kraft den 1 januari 1956, ger affärsbankerna ökade möjligheter att utlämna s. k. blanco-krediter till småföretagare.

Jordbrukskreditkassan kan beträffande jordbruket vitsorda att de vidtagna kreditrestriktionerna understundom varit mycket besvärande. Svårigheterna på kreditområdet har drabbat både större och mindre jordbrukare, och vill man hävda att de senare drabbats hårdast, får väl detta närmast tolkas så, att de också är känsligast för beskärning av kreditmöjligheterna. När motionärerna velat antyda, att de större företagen (i detta fall jordbrukarna) skulle ha favoriserats av kreditinstituten vid fördelningen av krediterna, så gäller detta i varje fall icke för jordbrukskasserörelsens vidkommande.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation understryker vad som i motionerna I: 327 och II: 255 framhållits om att gällande kreditrestriktioner i särskilt hög grad drabbar hantverket och den mindre industrien.

Sveriges industriförbund kan dock för sin del icke utan vidare godtaga påståendet, att kreditrestriktionerna kommit att med särskild tyngd falla på småföretagen. Förbundet uttalar i detta sammanhang bl. a. följande.

Det vore i och för sig mera naturligt om bankerna inför nödvändigheten att skära ned sin kreditgivning läte denna nedskärning framför allt gälla de större krediterna, där uppenbarligen en effekt snabbare kan ernås i kreditbegränsande syfte. Man får heller inte bortse ifrån, att den nästan totala avstängning av obligationsmarknaden för industriens finansiering, som ingår som ett viktigt led i den kreditbegränsande politiken, helt och hållet faller på de större företagens finansieringsmöjligheter. Att kreditbegränsningen har en särskilt hård effekt på nystartandet av företag är däremot alldeles uppenbart. Detta är en beklaglig effekt, särskilt om de kreditbegränsande åtgärderna tillämpas under en längre tid, och den rimmar illa med statsmaktens eljest ofta uttalade önskemål om en ökad konkurrens inom näringslivet.

2. Föreslagna åtgärder

De förslag att öka kreditmöjligheterna för berörda näringsgrupper som framförts i motionerna har avstyrkts av *fullmäktige i riksbanken*.

Mot fullmäktiges yttrande i vad det angår motionerna I: 120 och II: 88 samt I: 324 och II: 256 har herr *Kristensson* anmält reservation under framhållande av att de belopp, som erfordras för att tillgodose de lånebehov som avses i motionerna, icke är av den storleksordning att hinder med hänsyn till gällande kreditrestriktioner bör föreligga för deras tillgodoseende. Ifrågasvarande önskemål bör kunna tillfredsställas genom överenskommelse mellan riksbanken och kreditinstituten. I så fall skulle syftet med dessa motioner vara tillgodosett.

Vad beträffar motionerna I: 327 och II: 255 uttalade herr *Kristensson* att, därest pågående utredning skulle visa att småföretagare drabbas hårdast av minskningen av kreditvolymen, riksbanken borde vid förhandlingar med kreditinstituten söka finna en rättelse i detta förhållande.

Herr *Kollberg* anhöll att få till protokollet antecknat att han till alla delar instämde i vad herr *Kristensson* anfört.

Även herr *Rubbestad* reserverade sig mot fullmäktiges beslut under framhållande av att enligt hans mening fullmäktige i den mån någon utredning rörande de spörsmål som avsåges i de förevarande motionerna icke vore utlovad eller påginge, bort tillstyrka motionerna.

Även *Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges industriförbund* avstyrker motionerna I: 120 och II: 88, I: 324 och II: 256 samt I: 327 och II: 255. Industriförbundet framhåller bl. a. följande.

Enligt Industriförbundets mening utgör en restriktiv penning- och kreditpolitik ett oundgängligt inslag i en ekonomisk politik som syftar till att dämpa den nuvarande överkonjunkturen. Den snabbaste och smidigaste effekten av en sådan restriktiv kreditpolitik torde erhållas om kreditgivningen får ske på fullt bankmässiga grunder i en så långt möjligt fri kreditmarknad, där åtstramningen framtvings genom åtgärder som minskar bankernas likviditet och därmed deras kreditgivningsförmåga. Alla ingrepp som syftar till att styra bankernas kreditgivning i viss riktning eller tillgodose speciella ändamål medför lätt en snedvridning av den naturliga på räntabilitetsmässiga grunder betingade kreditfördelningen i samhällsekonomin. Speciella undantag för vissa grupper av kreditbehövande måste från den synpunkten te sig betänkliga. Industriförbundet vill visserligen ingalunda underkänna behovet av vissa speciella låneformer till stöd för småföretagen. Särskilt under en tid av allmän kreditåtstramning bör emellertid försiktighet iaktas när det gäller att utvidga formerna för en sådan mera subventionsmässig kreditgivning.

Arbetsmarknadsstyrelsen uttalar att i vad mån behov föreligger av sådana undantagsbestämmelser som motionärerna åsyftar lämpligen bör kunna bli föremål för prövning av den kommande utredningen rörande vissa med garantisystemet sammanhängande frågor.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation tillstyrker förslaget att kreditgarantilån skall kunna beviljas utanför ramen för gällande kreditrestriktioner, då risk annars synes föreligga att syftet med kreditgarantierna förfelas. Samtidigt hemställer organisationen, att extremt lokalpolitiska synpunkter icke tillåtes dominera vid låneärendenas bedömning.

Likaså tillstyrker organisationen det framförda önskemålet om överenskommelse mellan riksbanken och kreditinstituten rörande kreditåtstramningens tillämpning. Organisationens har under det gångna året i olika sammanhang hävdad, att kreditrestriktionerna — i och för sig nödvändiga — likväl i särskilt hög grad drabbar småföretagen, men inser samtidigt de svårigheter bankerna åsamkas genom gällande bestämmelser, varigenom staten på dem överlåtit att gallra i kön av de lånesökande. Då allmän enighet synes råda hos såväl statsmakterna som kreditinstituten och låneklientelet om att småföretagen drabbas särskilt hårt av restriktionerna, finner organisationen det emellertid angeläget att överläggningar kommer till stånd i syfte att om möjligt mildra konsekvenserna härav.

Antalet konkurser och protesterade växlar stiger för närvarande kraftigt. Det synes därför angeläget att riksbanken med största uppmärksamhet följer utvecklingen under de kommande månaderna och att de av motionärerna förordade överläggningarna snarast kommer till stånd.

Även *Riksförbundet Landsbygdens folk* tillstyrker sådana ändringar i instruktionerna för utlämnande av lån mot kreditgaranti att kreditrestriktionerna inte tillåtes förhindra att garantibeloppet fullt utnyttjas. Också en omfördelning av kreditutrymmet inom ramen för en allmänt restriktiv kreditpolitik till småföretagsamhetens favör tillstyrkes.

Svenska jordbrukskreditkassan har understrukit angelägenheten av att jordbruksnäringen — inom den allmänna kreditåtstramningens ram — får sitt skäligena behov av investerings- och rörelsemedel tillgodosett.

Vad speciellt gäller yrkandena i motionerna I: 325 och II: 259 samt I: 326 och II: 586 anför *fullmäktige i riksbanken* följande.

Det av motionärerna förordade beslutet skulle i dagens läge med all sannolikhet innebära, att långivningen mot statlig kreditgaranti i huvudsak skulle komma att överflyttas till riksbanken. Med den åtstramning som nu råder på kreditmarknaden skulle nämligen vid ett sådant åläggande som föresvävar motionärerna garantilåntagarna uppenbarligen i första hand vända sig till riksbanken. Aläggandet skulle därmed innebära en möjlighet att kringgå kreditrestriktionerna som av principiella skäl icke bör komma i fråga ens i vad gäller garantilånen.

Vidare vilja fullmäktige fästa uppmärksamheten på att det icke kan anses förenligt med riksbankens ställning som centralbank, att banken skulle ägna sig åt sådan kreditgivning som det tillkommer bankväsendet i övrigt att i mån av tillgång på medel ombesörja. Riksbanken bedriver visserligen f. n. viss utlåningsverksamhet av denna karaktär, men den baserar sig då huvudsakligen på medel som av statsmakterna anvisats genom investeringsanslag och som därför, innan någon utlåning kunnat komma till stånd, förutsatts anskaffade genom upplåning på marknaden utanför riksbanken.

Mot fullmäktiges beslut att avstyrka dessa motioner har herr *Rubbestad*, vilken ansett att fullmäktige bort tillstyrka motionerna, reserverat sig. Herr *Kristensson*, med vilken herr *Kollberg* instämt, har ansett att sista meningen i stycket som började: »Det av motionärerna förordade beslutet etc.» bort utgå ur yttrandet.

Utskottet

Den i föreliggande motioner gjorda bedömningen av den skärpta kreditpolitikens verkningar i olika hänseenden bildar bakgrunden till de förslag till lättnader som framförts. Enligt motionärerna har i synnerhet småföretagare inom hantverk, industri och jordbruk drabbats av avsevärda svårigheter. Uppfattningen härom är emellertid starkt delad bland de remissinstanser som hörts i ärendet. Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och Svenska jordbrukskreditkassan bekräftar i stort sett vad i motio-

nerna anförts. Av de yttranden som avgivits av fullmäktige i riksbanken, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges industriförbund framgår dock att det icke torde vara möjligt att bilda sig en säker uppfattning om hur härmed förhåller sig och beträffande kreditåstramningens verkningar inom skilda näringsgrupper. Vad speciellt gäller garantilånen till hantverk och småindustri har arbetsmarknadsstyrelsen anförts, att långivare hittills torde ha erhållits då det gällt sådana ansökningar om lån som från arbetsmarknads- och lokaliseringssynpunkt varit angelägna och som fyllt författningens krav i fråga om företagsekonomiska och andra betingelser för beviljande av lånegaranti.

I betraktande av att det icke kunnat med säkerhet visas att speciella svårigheter skulle ha drabbat småföretagare inom hantverk, industri och jordbruk, är utskottet icke för sin del berett tillstyrka att särskilda lättnader skulle genomföras för denna kategori av låntagare. Men utskottet är samtidigt medvetet om att den strama kreditpolitik som numera föres orsakar både näringslivet, däribland nu berörda kategorier av företagare, och den offentliga verksamheten sådana svårigheter att i och för sig angelägna investeringsprojekt får ställas på framtiden samt att likviditeten i många fall blir ytterst ansträngd. Med hänsyn härtill är det av vikt att bankofullmäktige uppmärksammat följer utvecklingen och inom ramen för en fortsatt restriktiv kreditpolitik vidtager de åtgärder för tillgodoseende av motionernas syften som fullmäktige finner möjliga att genomföra.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

1) att motionerna I: 120 och II: 88, I: 324 och II: 256 samt I: 327 och II: 255 må anses besvarade genom vad utskottet anförts;

2) att motionerna I: 325 och II: 259 samt I: 326 och II: 586 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 april 1956

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Boo, Geijer, Strandler, Eliasson, Danmans och Magnusson;

från a n d r a kammaren: herrar Sköldin, Persson i Norrby, Carlsson i Tibro, Malmberg i Stockholm, Löfgren, Sköld och Regnéll.

Reservation

av herrar *Eliasson* och *Persson* i Norrby, vilka ansett att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

Enligt den i föreliggande motioner gjorda bedömningen av den skärpta kreditpolitiken har i synnerhet småföretagen inom hantverk, industri och jordbruk drabbats av svårigheter. Uppfattningen härom är emellertid starkt delad bland de remissinstanser som hörts i ärendet. Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och Svenska jordbrukskreditkassan bekräftar dock i stort sett vad i motionerna anförts.

Såsom utskottet i sitt utlåtande nr 4 innevarande år framhållit är det uppenbart, att mindre likvida och starkt skuldsatta företag relativt sett drabbas hårdare än likvida företag av en skärpt kreditpolitik. En kreditåstramning med åtföljande räntestegring blir helt naturligt mera kännbar för de mindre företagen med deras begränsade förmåga till självfinansiering. Att gällande kreditrestriktioner i särskilt hög grad drabbat hantverket och den mindre industrien, vilket framhållits av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, liksom att de vidtagna kreditrestriktionerna understundom, såsom Svenska jordbrukskreditkassan anför, varit mycket besvärande för jordbruket, sammanhänger otvivelaktigt med de mindre företagens relativt större känslighet för en beskärning av kreditmöjligheterna. Jordbrukets kreditsvårigheter har självfallet accentuerats av fjolårets omfattande skördekadaver.

Med hänsyn till ovannämnda förhållanden är det enligt utskottets mening av vikt att bankofullmäktige uppmärksamt följer utvecklingen och vidtager de åtgärder för tillgodoseende av motionernas syften som finnes möjliga att genomföra.

I motionerna har vidare förordats särskilda åtgärder i syfte att säkerställa att utlämnande av lån mot statlig kreditgaranti kan ske inom de fastställda ramarna utan hinder av gällande kreditrestriktioner. Dyliga åtgärder har tillstyrkts av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation och RLF. Enligt utskottets mening är det angeläget, att ifrågavarande garanti-lån kan utnyttjas i full omfattning, då dessa lån är av stor betydelse för att främja småföretagsamheten särskilt på landsbygden. Detta spörsmål bör bli föremål för överläggningar mellan riksbanken och kreditinstituten. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att det här gäller relativt begränsade belopp i förhållande till den totala kreditvolymen. Utskottet vill vidare erinra om att en överenskommelse tidigare träffats om prioritering av krediter till bostadsbyggandet. Därest resultatet av de sålunda förordade överläggningarna icke skulle kunna helt tillgodose motionernas syften, torde

frågan om att även riksbanken bör utlämna ifrågavarande garantilån böra upptagas till övervägande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 120 och II: 88, I: 324 och II: 256, I: 327 och II: 255, I: 325 och II: 259 samt I: 326 och II: 586 må anses besvarade med vad utskottet sålunda anført.